

STATIM - červenec 2023

REFERÁTOVÝ VÝBĚR Z ANESTEZIOLOGIE, RESUSCITACE A INTENZIVNÍ MEDICÍNY [ONLINE]

ISSN 1805-4005

Vydává Národní lékařská knihovna, Sokolská 54, 121 32 Praha 2 | <http://www.nlk.cz>

Vychází pouze v online verzi <http://www.medvik.cz/link/MED00011085>

Registrační číslo MK ČR E 14718

Odborný redaktor:

Doc. MUDr. Jarmila Drábková, CSc.

jarmila.drabkova@fnmotol.cz

Do čísla přispěli:

Doc. MUDr. Jarmila Drábková, CSc.

KARIM/NIP - 2. LF UK a FN Motol, Praha

ESAIC Glasgow Declaration on Anaesthesiology and Intensive Care (EGD) – byla podepsána při inauguraci výstavy na kongresu Euroanaesthesia 2023 (EA23). Deklarace má význam historického dokumentu.

Evropská unie (EU) důrazně podporuje a prioritizuje klimatickou změnu v trendu Green Deal – v „zelené iniciativě“ k dosažení neutrality v roce 2050 a k úvodnímu omezení emisí o 55 % v roce 2030 v porovnání s rokem 1990. Omezuje proto i emise fluorovaných plynů (F-plynů), které se podílejí v EU asi 2,5 % na celkové kapacitě emisí.

Emise se ve zdravotnictví zvýšily celosvětově ze 4,9 % v roce 2018 na 5,2 % v roce 2019. V Anglii inhalační anestetika odpovídají přibližně 2 % z celkových emisí ve zdravotnictví. Přispívají i k jejich narůstání až do 4,2 % celkového množství a v tomto množství rizikové emise z celkového hospitalizačního sektoru představují až 20 %.

Je přednostním požadavkem i pro anesteziologii a pro intenzivní péči – snížit CO₂ stopu co nejdříve ve společné evropské iniciativě, odpovídající požadavkům podle Helsinské deklarace. Má tři hlavní prvky: strategii v užívání farmak – medikací; využívání energie v cirkulaci ovzduší i systémy zacházení s odpady.

Z oblasti anesteziologie a intenzivní medicíny / péče musí přicházet reálné aktuální návrhy směrem ke zdravotnickým autoritám, politickým subjektům i provozovatelům zdravotnických zařízení s cílem trvalé udržitelnosti.

Rozpracování v národních podmínkách, možnostech a termínech se očekávají pohotově a s iniciací konkrétních aktivit.

BUHRE, Wolfgang, Edoardo DE ROBERTIS a Patricio GONZALES-PIAZARRO. The Glasgow declaration on sustainability in Anaesthesiology and Intensive Care. *European Journal of Anaesthesiology* [online] 2023, **40**(7), s. 461-464 [cit. 2023-07-03]. Dostupné z: doi: 10.1097/EJA.0000000000001862.

Drábková

Klíčová slova: Zelená iniciativa; anesteziologie

Key words: Green deal, anaesthesiology

Metodické pokyny pro farmakoterapii chronické bolesti

Společnost pro studium a léčbu bolesti, se zásadní podporou firmy Stada, po několika letech zpracovala a právě nyní vydala nové Metodické pokyny pro farmakologii bolesti.

Vychází zpracováno na 44 tiskových stranách:

FRICOVÁ, Jitka, Marek HAKL, Radovan HŘIB, et al. Metodické pokyny pro farmakoterapii chronické bolesti. *Bolest* [online]. 2022, **25**(Suppl. 1), 7-44 [cit. 2023-07-03]. ISSN 1212-6861. Dostupné také z: <https://www.tigis.cz/casopisy/pro-lekare/bolest20/item/1477-bolest-supplementum-1-2022>.

Metodické pokyny mají v úvodu novou, platnou definici chronické bolesti podle Mezinárodní společnosti pro studium bolesti (IASP) z roku 2020.

Je vynechána Akutní bolest, protože ČSARIM vydala Doporučený postup léčby akutní pooperační bolesti.

Rozsáhlými kapitolami jsou Farmakoterapie bolesti u specifických bolestivých syndromů, Farmakoterapie během gravidity a laktace a Farmakoterapie bolesti u seniorů a u dětí.

Je výborně zpracováno řadou renomovaných odborníků v léčbě chronické bolesti.

Časopis je také vystaven v plném znění na webových stránkách www.tigis.cz; ISSN 1212-6861.

Drábková

Klíčová slova: chronické bolesti, metodické pokyny

Key words: chronic pain, methodological guidelines

Znečištěné ovzduší podporuje postupující antibiotickou rezistenci

Rezistence vůči účinkům antibiotik se poznenáhlu stává globální hrozbou. Nejnovější výzkumy svědčí pro realitu, že miniaturní částice (PM2-5), často se vyskytující ve znečištěném vzduchu, mohou k nárůstu rezistence značně přispívat. Trend se nevyhne ani medicíně.

Globální analýza byla zprvu uveřejněna v *The Lancet Planetary Health* po vyhodnocení údajů ze 116 zemí za časové období 2000 – 2018.

Velmi rozsáhlé a precizní zpracování článku uvádí celou řadu faktorů, které vývoj rezistence postupně umocňují a jsou citovány v mezinárodních Resistance Map, European Center for Disease Prevention and Control Surveillance Atlas a PLISA (Health Information Platform for the Americas).

Výzkumný tým se věnoval předpokládanému vývoji rezistence až do roku 2050. Porovnal se nejvýznamnější kmeny se 13 různými antibiotiky v 11,5 milionech vzorků. Vytipovalo se 9 nejvýznamnějších škodlivých typů a 43 různých antibiotik.

Odhad svědčí v roce 2018 pro 0,48 milionu předčasných úmrtí a 18,2 milionů let ztracených životů.

WHO/SZO doporučuje věnovat úměrnou a důraznou pozornost nejen celkově postupující hrozbě, ale vyžadovat i snížení znečištění ovzduší pod práh 5 µg / m³.

Při dosažení těchto cílů – medicínu nevyjímaje – se odhaduje pokles rezistence o 16,8 %; prevenci úmrtí by mohl zlepšit až o 23,4 %.

Jako současné nejvýznamnější hrozby se v medicíně prosazují *Acinetobacter*, *C. difficile*, *Enterobacteriaceae* a skupina útočných mykotických kmenů. Obsáhlý článek proto dále zpracovává celou řadu konkrétních podnětů pro samotnou medicínu včetně perioperační a pro multidiagnostickou klinickou intenzivní medicínu.

Výsledky a závěry velmi podporují pečlivé zvažování indikací antibiotik, jejich pečlivý výběr, manažment při nutné terapii antibiotiky, využití bakteriofágů a řady dalších možností všestranné prevence.

CROSS, Paul Ian. Air pollution may exacerbate antibiotic resistance. *Medical News Today* [online]. 2023. Dostupné z: https://www.medicalnewstoday.com/articles/air-pollution-may-exacerbate-antibiotic-resistance?utm_source=ReadNext.

ResistanceMap: Antibiotic resistance [online]. One Health Trust, 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://resistancemap.cddep.org/AntibioticResistance.php>.

Surveillance and disease data for antimicrobial resistance [online]. European centre for disease prevention and control, 2020 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.ecdc.europa.eu/en/antimicrobial-resistance/surveillance-and-disease-data>.

Drábková

Klíčová slova: Rezistence – antibiotika; Znečištění ovzduší; PM2-5 - nanočástice

Key words: Resistance – antibiotics; Air pollution; PM2-5 – nanoparticles

Virtuální realita nabízí dlouhodobou úlevu od chronické bolesti dolních zad „low back pain“.

Nové studie se ve všech zdravotnický vyspělých zemích progresivně snaží nasazovat a využívat virtuální realitu (VR) k léčbě chronických a obtížně ovlivnitelných syndromů, jako je např. chronická a rezistentní bolest v dolním úseku páteře.

Studie autorského algeziologického týmu v Los Angeles podle rozsáhlé rešerše konstatuje, že VR je schopna tzv. „low back pain“ velmi zmírnit až s trváním 18 - 24 měsíců.

Připojuje současně hodnocení řady jednotlivých metod, které kdy byly pro tuto bolest vyzkoušeny.

Studie zařadila 188 pacientů / patientek v průměrném věku 51,5 roku – se 77 % žen a v 91 % bílé rasy. Trpěli nejméně 6 měsíců bolestí o intenzitě 4 – 11 bodů, VR trvala vždy 2 – 16 minut (průměr 6 minut). Analgetická potence byla posuzována dvakrát týdně a poté po dobu po 6 – 18 – 24 měsících.

Přehledné tabulky vyčíslují sledované parametry i interferenci bolesti ve vztahu k náladě, kvalitě spánku, aktivitě, stresu a jejich zmírnění.

Závěry svědčí o značném analgetickém úspěchu. Protokol by se měl rozšiřovat a pokračovat a v budoucnosti být doplněn validními biomarkery, s doporučením perspektivní účinnosti se zařazením do hrazené péče.

VLESSIDES, M. Virtual Reality Program Shows Durable Relief Of Chronic Low Back Pain. *Pain Medicine News* [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.painmedicineneeds.com/Complementary-and-Alternative/Article/08-23/Virtual-Reality-Program-Shows-Durable-Relief-Of-Chronic-Low-Back-Pain/71102>.

Drábková

Klíčová slova: Virtuální realita (VR); Chronická bolest dolních zad – chronic low back pain

Key words: Virtual Reality (VR); Chronic low back pain